

Programma 2 Meedoen in Winterswijk

gemeente

Winterswijk

Inleiding

Cultuur, sport, inkomen en participatie, educatie en economie

Dit programma is uitgewerkt in vijf onderdelen: meedoen in sport, cultuur, onderwijs, economie en werk. Programma 2 sluit daarmee aan op programma 1, waarin het vooral gaat om meedoen op het gebied van welzijn en gezondheid.

Aantrekkelijk Winterswijk

We gaan voor goed onderwijs en het in stand houden van onze sport- en cultuurvoorzieningen. Daarnaast is er volop aandacht voor het bieden van ontwikkelmogelijkheden voor economie, werk en toerisme. We houden Winterswijk aantrekkelijk door initiatieven voor ons landschap en erfgoed.

Dit programma kent inspanningen voor het handhaven en onderhouden van voorzieningen en samenwerkingsverbanden. Daarnaast bevat het een aantal grotere projecten die de randvoorwaarden scheppen. Denk aan het project 'Samen aan het stuur', de omgekeerde verordening, het Integraal Huisvestingplan Onderwijs en het realiseren van een nieuw bedrijventerrein.

De inmiddels bekende aanpak Armoedevrij Winterswijk 2040 hoort bij dit programma en lichten we toe bij de opgave 'Iedereen doet mee'.

2.1 Cultuur en ontspanning (cultuur)

Ambitie

We willen onze culturele instellingen en ons erfgoed behouden en versterken, omdat ze belangrijk zijn voor de aantrekkelijkheid van Winterswijk.

Relevante documenten:

- Cultuurnota
- Museumvisie
- Erfgoednota 'Wi-j doet 't samen'
- Archeologische monumentenzorg in de gemeente Winterswijk
- Beleidsnota Aardkundige waarden in Winterswijk
- Kerkervisie Oost Achterhoek

Doelstellingen

2.1.1 Om het aanbod van kunst en cultuur passend bij de leefbaarheid te houden, realiseren we nieuwe concepten en ondersteunen we bestaande voorzieningen.

- De culturele voorzieningen in stand houden en de ontwikkelingen bij Boogie Woogie volgen (monitoren).
- Zorgen voor een goede mediavoorziening in Winterswijk, denk aan radio, tv en social media.
- De museumvisie implementeren.
- De punten uit de Cultuurnota verder uitwerken.

Activiteiten

Gebiedsontwikkeling Steengroeve

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Wassink

In 2022 ronden we het bestemmingsplan van het Steengroeve Museum af. Als gemeente brengen wij de bestemmingsplanwijziging voor het bezoekerscentrum in procedure zodra de initiatiefnemers de financiering rond hebben. Hiervoor zijn tot eind 2024 beschikbare gemeentelijke middelen gereserveerd.

November 2022: inmiddels heeft het college hierover andere keuzes en afspraken gemaakt.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In het tweede kwartaal van 2022 zijn we verder gegaan met het integraal coördineren van alle processen die in en rond het gebied van de Steengroeve spelen (in- en extern).

De bestemmingsplanprocedure is in 2022 niet gestart in verband met de gestelde voorwaarden aan de plannen van stichting Terra Temporalis in het coalitieakkoord.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

We zijn met initiatiefnemers in gesprek over het moment waarop en de voorwaarden waaronder we de bestemmingsplanwijziging voor het museum in procedure brengen.

In stand houden van de culturele voorzieningen, met als belangrijkste actie een bijdrage leveren aan het project WoooW

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Metaal- ten Dolle

Door de effecten van de coronacrisis staan de culturele instellingen onder druk. Halverwege 2021 leken deze effecten te overzien. We streven ook in 2022 naar het voortbestaan van het culturele aanbod voor Winterswijk. In de voorbereidingen voor het WoooW (zie beleidsveld 3.1) vinden de culturele partners elkaar meer en meer en ontstaan mogelijkheden om elkaar te versterken. Het beperken van frictiekosten bij Boogie Woogie, door het afhaken van de gemeenten Oost Gelre en Aalten, is ook in 2022 een belangrijk aandachtspunt

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Na corona stonden ook onze culturele voorzieningen en verenigingen met de energiecrisis voor een nieuwe uitdaging. We bleven in gesprek over de effecten: hogere energielasten en mogelijke terugloop van bezoekers/leden door energiearmoede. We verwezen de culturele voorzieningen en verenigingen indien nodig door naar het gemeentelijk noodfonds. We streven ernaar dat cultuur voor iedereen toegankelijk blijft.

Er hebben in 2022 diverse gesprekken plaatsgevonden met de cultuurpartners. Ook is veel werk verricht om te komen tot een functioneel pakket van eisen voor het cultuurgebouw in de gebiedsontwikkeling WoooW.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Het in stand houden van de culturele voorzieningen is een continu proces. Eind 2022 heeft de raad besloten de voorgenomen bezuinigingen vanaf 2023 op Boogie Woogie en op Stichting Exploitatie Museum in het hart van Winterswijk terug te

draaien. Ook heeft de raad besloten garant te staan voor Boogie Woogie mochten er liquiditeitsproblemen ontstaan door frictiekosten. Deze frictiekosten zijn ontstaan door het afhaken van Oost Gelre.

Voor meer informatie over WoooW zie beleidsveld 3.1.

Lezen jeugd bevorderen door gratis lidmaatschap jeugd

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Metaal-ten Dolle

Winterswijk is één van de veertien gemeenten die geen gratis bibliotheeklidmaatschap aanbiedt voor de jeugd van veertien tot en met zeventien jaar. Lezen en lid zijn van een bibliotheek kunnen de (taal)ontwikkeling van jongeren positief beïnvloeden. Daarom hebben we besloten wel een abonnement aan te bieden. Structureel komt dit neer op € 12.000.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 hebben 1747 jongeren van tussen de 12 en 18 jaar gebruikgemaakt van het gratis bibliotheeklidmaatschap.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Realiseren van de aanbevelingen uit de museumvisie, waaronder deelname van de musea aan het project 1572

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Metaal- ten Dolle

In de museumvisie staat een toekomstige nauwe samenwerking tussen de Winterswijkse musea centraal. Om deze beginnende samenwerking te stimuleren en verder uit te werken, is er in 2022 incidenteel budget nodig (€ 25.000). De besteding hiervan werken we uit in het uitvoeringsprogramma bij de museumvisie. Eén van de onderdelen is deelname van de musea aan het project 1572, waarmee de musea hun samenwerking met elkaar en met andere (culturele) partners handen en voeten geven.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De musea hebben hun samenwerking bestendigd in een Museumconvenant. Dit convenant hebben de musea en de gemeente in juli 2022 ondertekend. Daarmee kwam een einde aan de opdracht aan Cultuur Oost voor de begeleiding. De museumwerkgroep is in 2022 regelmatig bij elkaar gekomen. De musea hebben gezamenlijke marketingworkshops gevolgd om hun marketing te verstevigen. Voor het project '1572' hebben ze meegewerkt aan verschillende activiteiten, waaronder Midzomer Mondriaan en Kerst op de Lappenbrink. In oktober heeft een overleg met

de klankbordgroep plaatsgevonden. Enkele musea hebben hun deuren geopend in de kerstvakantie en hieraan een gezamenlijke advertentie gewijd. Dit heeft geresulteerd in extra bezoekers.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Project conform planning afgerond.

Vorming streekomroep

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Metaal- ten Dolle

Per 1 juli 2022 is 1Achterhoek gelanceerd, de streekomroep voor de gemeenten Aalten, Oost Gelre en Winterswijk. De nieuwe streekomroep is live gegaan met televisie, radio en een app met nieuwsberichten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Sinds 1 juli is er een gezamenlijke Streekomroep voor de drie Achterhoekse gemeenten: 1Achterhoek. In de eerste helft van het jaar zijn twee professionals aangesteld die de Streekomroep 1Achterhoek journalistiek ondersteunen. In de tweede helft van het jaar ging 1Achterhoek live met radio, televisie en app. De samenwerking wordt nog verder geïntensiveerd en ontwikkeld in 2023 en 2024.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De nieuwe Streekomroep is gevormd: de drie gemeenten hebben nu gezamenlijk 1Achterhoek als streekomroep.

Doelstellingen

2.1.2 We zetten in op het behoud en de ontwikkeling van erfgoed, omdat dit belangrijk is voor het toerisme en zorgt voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en bewoners.

- Uitvoering geven aan het erfgoedbeleid 'Wi-j doet 't samen'.
- Uitvoering geven aan de beleidsnota Archeologische monumentenzorg in de gemeente Winterswijk.
- Uitvoering geven aan de beleidsnota 'Aardkundige waarden in Winterswijk.

Activiteiten

Implementeren uitvoeringsagenda Aardkundige waarden

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Metaal-ten Dolle

Met de afgeronde beschrijvingen van archeologische en aardkundig bijzondere terreinen, is een basis gelegd voor publieksacties en een duurzame benutting. We creëren aanbod voor toerisme, onderwijs en erfgoedorganisaties. Eventueel stellen

we het beschermingsregime bij. De archeologische en historische kennis van het dorpscentrum zetten we in voor de opgave Centrum. Bij het vertellen van het zichtbare verhaal van de ontstaansgeschiedenis van de Winterswijkse bodem, verbinden we aardkundige waarden met landschap en biodiversiteit. Zo komt er een onderzoek naar en publicatie over Winterswijkse klei, pottenbakkers en steen- en pannenbakkerij.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Door aan te sluiten bij publieksacties vanuit Landschap en Cultuurhistorie, is efficiënt gebruik gemaakt van de beschikbare capaciteit en middelen. Ook blijft zo de kwaliteit gewaarborgd. De publicatie over Winterswijkse klei, pottenbakkers en steen- en pannenbakkerij wordt afgerond. De lancering wordt gekoppeld aan het afscheid van steenfabriek De Vlijt in 2023.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De huidige uitvoeringsagenda aardkundige waarden loopt tot 2023. Naar verwachting worden de laatste acties inderdaad in 2023 uitgevoerd.

Implementeren uitvoeringsagenda Archeologische waarden

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Door waar mogelijk aan te sluiten bij publieksacties vanuit Erfgoed en Cultuurhistorie, is efficiënt gebruik gemaakt van de beschikbare capaciteit en middelen. Ook blijft zo de kwaliteit gewaarborgd. We sloten aan bij de Nationale Archeologiedag met een kinderactiviteit. De reacties hierop waren zo positief dat we hier in 2023 op voortborduren met erfgoed-brede activiteiten voor kinderen. Daarvan zal archeologie een onderdeel zijn. De voorbereidingen hiervoor zijn gestart.

Verder zijn voorbereidingen getroffen voor het archeologisch onderzoek als onderdeel van de herinrichting van de markt. Hieraan wordt ook een educatief onderdeel toegevoegd.

Tot slot is het archeologiebeleid beter toegankelijk gemaakt via de Atlas Omgevingskwaliteit.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De huidige uitvoeringsagenda archeologie loopt tot 2023. Naar verwachting worden de laatste acties inderdaad in 2023 uitgevoerd.

Uitvoeringsagenda erfgoednota "Wi-j doet 't samen"

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Metaal- ten Dolle

We voeren samen met de gemeenten Aalten en Oost Gelre ons erfgoedbeleid uit. De komende periode richten we ons op:

- delen van nieuwe kennis over verduurzamen en interieurs;
- samenwerken met ondernemers, onderwijs, historische verenigingen, cultuursector en 100% Winterswijk in projecten als historische interieurs en 1572;
- implementatie Omgevingswet door het borgen van erfgoedwaarden in omgevingsplannen en door één commissie ruimtelijke kwaliteit te vormen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Erfgoed Oost Achterhoek is winnaar geworden van de BNG Bank Erfgoed publieksprijs 2022. Een bevestiging dat we ons de afgelopen jaren hebben onderscheiden in ons erfgoedbeleid en in de samenwerking.

Het thema duurzaamheid leeft enorm. In 2022 hielden we een expositie in het raadhuis over het verduurzamen van monumenten. Ook hebben we een magazine over het verduurzamen van monumenten gepubliceerd. In april en november hebben we een informatieavond gehouden voor monumenteigenaren. Deze avonden werden zeer druk bezocht. We hebben keukentafelgesprekken ingevoerd om eigenaren meer te ondersteunen in de aanpak van het verduurzamen van hun monument.

Het regionale project 'Een nieuwe tijd, wederopbouw in de Achterhoek' is afgerond met een festival op 1 juni in de DRU.

Door samenwerkingen en verbindingen ontstaat een culturele basis die veel evenementen in het centrum neerzet. Dat bleek wel uit het pilotproject 1572. Dit was een nieuwe samenwerking van ondernemers, culturele partijen, verenigingen, stichtingen, onderwijs en overheid.

Op 22 september heeft de raad de nieuwe verordening voor de nieuwe commissie ruimtelijke kwaliteit vastgesteld. Dit is de basis voor de integrale commissie: specialisten vanuit welstand, commissie cultuurhistorie en Platform Natuur en Landschap.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Volgens planning uitgevoerd.

Wat is het resultaat?

De culturele instellingen hebben moeilijke jaren gehad door corona. Als gemeente hebben we hen zo goed mogelijk ondersteund. Binnen het project 1572 hebben we veel activiteiten georganiseerd, van muurschilderingen tot een drukbezochte kerst op de Lappenbrink. Dit was ook bedoeld om het culturele leven na corona te stimuleren. Het project was succesvol. Ook was het een mooi voorbeeld van samenwerking

tussen de culturele instellingen en ondernemers in Winterswijk zoals bedoeld in de Museum- en Centrumvisie.

De culturele instellingen hebben last van de gevolgen van de hoge energieprijzen. Zij kunnen een beroep doen op het gemeentelijk noodfonds.

De waardering van bewoners voor de lokale cultuur en geschiedenis blijkt uit het winnen van de BNG Bank Erfgoedpublieksprijs 2022.

2.2 Cultuur en ontspanning (sport)

Ambitie

In Winterswijk staan we voor een sterke sport- en beweeginfrastructuur. Sport en bewegen maakt onze inwoners vitaal en stimuleert ontmoetingen.

Relevante documenten:

- Sportnota
- Brede regeling combinatiefuncties
- Lokaal sportakkoord
- Regionaal sportakkoord

Doelstellingen

2.2.1 Sport betaalbaar en laagdrempelig houden.

- Onze voorzieningen en activiteiten op het gebied van sport en bewegen zijn uitdagend en toegankelijk, zodat ze in de behoeften van diverse doelgroepen voorzien.

Activiteiten

We hebben een eerlijk en simpel financieringssysteem voor sportverenigingen

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Wassink

In 2021 is onderzoek gedaan naar de financiering van sport in Winterswijk. Op basis hiervan heeft het college een vervolgopdracht gegeven, om een objectievere financiering voor sport in Winterswijk te realiseren en een systeem te ontwerpen dat eenvoudiger en evenwichtiger is. Dit onderzoek is inclusief de financiering van de sportaccommodaties in Winterswijk. De uitkomsten van het onderzoek zijn het eerste kwartaal beschikbaar.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Om te komen tot een evenredige verdeling van financiën in de sport, hebben we de financiering van sport onderzocht. Naar aanleiding van dit onderzoek is een rapport opgesteld en het college heeft kennisgenomen van het rapport. Er zijn verschillende scenario's. Er komt een vervolgopdracht, waarna het college een besluit kan nemen. Om te komen tot een gedegen (besluit) en uitlegbaar financieringssysteem voor de sportverenigingen in Winterswijk moet een aantal fases en werkzaamheden worden uitgevoerd. Deze waren in 2022 in volle gang. In 2023 ronden we deze af. De planning om in 2022 een scenario te kiezen is niet gerealiseerd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Momenteel voeren we de vervolgoopdracht uit. De planning is om in april 2023 een nota bij het college aan te leveren. Vervolgens wordt deze nota in mei 2023 in de raad behandeld.

Doelstellingen

2.2.2 Sport en bewegen is voor iedereen toegankelijk.

- Jeugd die om financiële redenen niet kan sporten, verwijzen we naar het jeugdsportfonds.
- We creëren bewustwording over het belang van bewegen en een gezondere leefstijl door de inzet van buurtsportcoaches, beweegmakelaars en trainers.
- We stimuleren inwoners, die niet of weinig aan sport doen, om te gaan sporten/bewegen en elkaar te ontmoeten.

Activiteiten

Een beweegroute in de openbare ruimte voor iedereen; jong, oud of met een fysieke beperking

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Wassink

We stimuleren sport en bewegen van jong tot oud. Er zijn natuurlijk de gebruikelijke sportaccommodaties. Daarnaast maken we een beweegroute langs diverse organisaties en beweegplekken in Winterswijk. Hiermee motiveren we inwoners die niet of weinig bewegen om in beweging te komen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In de zomer van 2022 is voor inwoners en toeristen een beweegroute gerealiseerd in Winterswijk. Deze beweegroute is gevarieerd en biedt voldoende aanbod voor beginnende, gemiddelde en gevorderde sporters. Twee routes kunnen wandelend of rennend afgelegd worden. Langs de route staan palen met een QR-code. Na het scannen van de code ontvang je een oefening op maat van onze buurtsportcoaches en sportinstructeurs. Zoveel mogelijk is de bestaande sportinfrastructuur gebruikt. Verder word je via een app gemotiveerd te blijven bewegen. In totaal hebben 529 mensen de beweegroute afgelegd. De piek lag in september en oktober. Als het wenselijk is, gaan we uitbreiden naar andere plekken in Winterswijk.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De activiteit is afgerond.

Meer zichtbaarheid voor buurtsportcoaches/Actief Winterswijk

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Wassink

We maken Actief Winterswijk meer bekend. Inwoners moeten beter weten wat met sport en bewegen mogelijk is. De buurtsportcoaches, beweegmakelaars en

ambassadeurs werken aan naamsbekendheid bij onze inwoners en instanties. Ze stimuleren sport en bewegen op tal van plekken en bij diverse organisaties.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Er is volop ingezet op grotere bekendheid van team Actief Winterswijk. Inwoners wisten onze buurtsport- en cultuurcoach en beweegmakelaar steeds meer te vinden. De wekelijkse activiteiten werden door 20 personen bezocht. Grote evenementen trokken ongeveer 100 tot 250 bezoekers. Op sociale media en in de krant verscheen geregeld informatie van team Actief Winterswijk. Ook qua kleding en herkenbaarheid (banners, vlaggen) zijn flinke stappen gezet. Daarnaast begaven onze buurtsport- en cultuurcoaches zich steeds meer in de wijken, tussen de mensen. Met diverse sectoren (onderwijs, sport, zorg) werd samengewerkt. De doorgaande lijn wordt voortgezet, zodat nog meer mensen die nu nog niet of te weinig bewegen, bereikt worden. De kracht zit hem in herhaling van de boodschap en in goed zichtbaar en bereikbaar zijn.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De werkzaamheden zijn volgens planning uitgevoerd.

Doelstellingen

2.2.3 Bredere invulling en bezetting van sportaccommodaties.

Activiteiten

Meer sport/bewegen op sportaccommodaties en in de openbare ruimte

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Wassink

Met onze sportnota 'Sport beweegt Winterswijk' en het lokaal sportakkoord 'Heel Winterswijk beweegt' stimuleren we sporten en bewegen. Jeugd, senioren, sportverenigingen en vitale werknemers krijgen extra aandacht. Onze sportaccommodaties benutten we meer en zetten we multifunctioneler in. Voorheen hebben we dit al gedaan bij Sportpark Jaspers. Nu breiden we dit uit naar FC Trias, Hickory en Archeus. In de openbare ruimte en natuur gaan we gericht bewegen met (inactieve) inwoners.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Inwoners in Winterswijk konden volop meedoen met sportstimuleringsprogramma's die door onze buurtsport- en cultuurcoaches, sportaanbieders en maatschappelijke organisaties werden georganiseerd. Daar waar belemmeringen waren ging de beweegmakelaar met de inwoner in gesprek om ze vervolgens naar een bewegingsvorm toe te leiden. Ook werden laagdrempelige beweegactiviteiten aangeboden.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Activiteiten lopen volgens planning en in afstemming met lokale organisaties.

Doelstellingen

2.2.4 Samenwerkingspartner van Achterhoek in Beweging.

- Met de Achterhoekse gemeenten zetten we in op sport en bewegen in de regio.

Activiteiten

Uitvoeren activiteiten Achterhoek in beweging en lokaal sportakkoord

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Wassink

Met het team Achterhoek in Beweging zetten we in 2022 in op de volgende thema's:

- Gezonde jeugd;
- Vitaal ouder worden;
- Uniek sporten;
- Evenementen;
- Open clubs.

Deze thema's sluiten aan bij onze plannen uit de sportnota en het lokaal sportakkoord. Per thema mobiliseren we drie Winterswijkse verenigingen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Achterhoek in Beweging is, waar mogelijk, ondersteunend aan programma's en activiteiten waarop wij inspelen. Voorbeelden hiervan zijn Old Stars, Beweegmakelaar, sportakkoord, iedereen doet mee. Regionaal is er geregeld afstemming tussen de buurtsport- en cultuurcoaches en sportverenigingen. Waar het kan trekken we gezamenlijk op, maar we voeren lokaal uit. In 2022 is meerdere malen regionaal afgestemd tussen de buurtsportcoaches en beweegmakelaars. Er is een gezamenlijke monitor gehouden onder de Achterhoekse sportaanbieders. De sportakkoorden zijn regionaal besproken; waar nodig is lokaal actie ondernomen. We hebben regionaal en lokaal ingezet op vitale medewerkers. We hebben meegedaan met E-sports voor jongeren. Ook kwam het WK volleybal aan bod; daarop hebben ook onze volleybalverenigingen ingespeeld.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Activiteiten zijn volgens planning verlopen.

Indicatoren

- De sportverenigingen vertegenwoordigen 33% van de inwoners. 50% van de sportverenigingen participeren in programma's en activiteiten van Actief Winterswijk.

De gesubsidieerde sportverenigingen vertegenwoordigen 25% van de inwoners. Het aantal actieve sporters bedraagt 45%. Bijna alle sportverenigingen participeren in activiteiten van Actief Winterswijk. Dit varieert van het bijwonen van voorlichtingsavonden tot het organiseren en deelnemen aan activiteiten van Actief Winterswijk.

- De Achterhoekse gemeenten geven op thema's een boost aan Achterhoek in Beweging.

Gezamenlijk zetten we in op programma's als Old Stars (sportstimulering voor ouderen), lokale sportakkoorden, uniek sporten, evenementen en talentontwikkeling. Verder monitoren we bij de verenigingen hoe het gaat en waar men staat.

- Door het sportakkoord Winterswijk sluiten externe organisaties als onderwijs, zorg en bedrijfsleven zich aan bij activiteiten voor sport en bewegen in Winterswijk.

Onderwijs, zorg en bedrijfsleven hebben zich inderdaad aangesloten bij het sportakkoord en participeren in werkgroepen. Met verschillende programma's hebben we zo'n 3.000 mensen bereikt.

Wat is het resultaat?

Doel van dit programma is om sport betaalbaar en laagdrempelig te houden. Ook in 2022 hebben we hiervoor samengewerkt met veel partijen zoals scholen. Actief Winterswijk was actief in buurten en op scholen om vooral mensen te bereiken die niet uit zichzelf in actie komen. Nadat de coronamaatregelen waren afgeschaft konden weer volop activiteiten georganiseerd worden. De beweegroute is ingezet om laagdrempelig, goedkoop sporten in de openbare ruimte te stimuleren. Ook regionaal hebben we samengewerkt aan aansprekende beweegactiviteiten. Met de activiteiten hebben we ongeveer 3.000 mensen bereikt.

2.3 Inkomen en participatie

Ambitie

Iedereen doet mee en niemand staat aan de kant.

Relevante documenten-

- Integrale verordening sociaal domein
- 'Samen aan het stuur'
- Beleidskader 2018-2022 Sociaal Domein 'Meedoen in Winterswijk'
- Beleidsnotitie Wet inburgering 2022

Doelstellingen

2.3.1 We begeleiden zoveel mogelijk mensen naar werk en financiële onafhankelijkheid.

- We geven uitvoering aan de opgave 'Iedereen doet mee'.

Activiteiten

Realiseren van een doorgaande ontwikkellijn van arbeidsmatige dagbesteding naar betaald werk

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Schepers-Janssen

De nieuwe organisatie Fijnder zorgt voor een doorgaande ontwikkellijn, van arbeidsmatige dagbesteding tot regulier werk. De ontwikkellijn is gericht op een optimale ontwikkeling van de cliënt. Daarbij is het voor de cliënt ook mogelijk, als dat door persoonlijke omstandigheden nodig is, om een stapje terug te zetten. Dit kan, omdat Fijnder een compleet en samenhangend aanbod heeft voor de hele doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daarbij zetten we extra in op de overgang van

jongeren van het praktijkonderwijs/voortgezet speciaal onderwijs, naar de arbeidsmarkt. Hiermee voorkomen we uitval en thuiszitten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Vanaf 1 januari 2022 zijn Sociale Dienst Oost-Achterhoek en Werkbaan Oost samengevoegd tot het werkleerbedrijf Fijnder. Vanaf 1 maart 2022 hebben beide organisaties hun intrek genomen in een bedrijfspand op het industrieterrein in Groenlo. Daarmee is de samenvoeging ook fysiek een feit. De samenvoeging op zich maakt de nieuwe organisatie nog geen werkleerbedrijf; daarvoor is een omslag in denken en doen nodig. Mede door de organisatiewijziging is het niet gelukt om de arbeidsmatige dagbesteding, als onderdeel van de doorgaande ontwikkellijn, al in 2022 te realiseren. In 2022 zijn wel de voorbereidingen getroffen. Zo kan Fijnder in het eerste kwartaal van 2023 op kleine schaal met de arbeidsmatige dagbesteding beginnen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Uitvoering geven aan de aanpak van armoede

Omschrijving (toelichting)

Wethouders: Schepers-Janssen

Zie hiervoor de toelichting die is opgenomen in het hoofdstuk Opgaven.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 voerden we een monitor uit om de opgave Armoedevrij Winterswijk te evalueren. Het is een lerende monitor. Hierbij kijken we in fase 1 naar: wat ging goed, wat kan anders en waar moeten we mee stoppen. In fase 2 van de monitor kijken we vooruit: wat willen we met elkaar bereiken, welke activiteiten passen daarbij en wie gaan deze activiteiten uitvoeren.

Dit doen we samen met stichting Platform Armoedevrij Winterswijk. Deze stichting krijgt steeds meer positie in Winterswijk. Daardoor wordt de opgave ook steeds meer van de Winterswijkse samenleving. In oktober 2022 zijn we gestart met de Taskforce Bestaanszekerheid. Vanuit deze taskforce zijn verschillende maatregelen genomen om de gevolgen van de energiecrisis voor inwoners, instellingen en bedrijven te dempen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De monitor is opgeleverd. Deze vertalen we naar een uitvoeringsagenda. Er is veel ambtelijke capaciteit gestoken in de gevolgen van de energiecrisis. Daardoor wordt de nieuwe uitvoeringsagenda pas in 2023 opgeleverd.

Doelstellingen

2.3.2 Voor mensen die geen werk vinden, zoeken we wegen om maatschappelijk actief te blijven.

- De intake voor Werk en Inkomen maakt onderdeel uit van een brede integrale intake sociaal domein.
- We realiseren een goed functionerend werkleerbedrijf met een doorgaande ontwikkellijn van arbeidsmatige dagbesteding tot uitstroom naar betaald werk.

Doelstellingen

2.3.3 We beheersen de toename van het aantal bijstandsgerechtigden.

Activiteiten

Stabilisering van het aantal bijstandsgerechtigden

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Schepers-Jansen

Door de verwachte economische gevolgen van de coronacrisis, houden we rekening met een stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden met 3,5%. Het werkleerbedrijf Fijnder doet zijn uiterste best de stijging zoveel mogelijk te beperken. Dit doet het bedrijf door in te zetten op om- en bijscholing voor beroepen waar krapte is, door loonkostensubsidies te verstrekken om het voor werkgevers aantrekkelijk te maken mensen in dienst te nemen, maar ook door het inzetten van jobcoaching.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De ontwikkeling van het bestandsvolume is naar aanleiding van de Eerste bestuursrapportage bijgesteld op de nullijn. Uit de bestandscijfers van Fijnder van 31 december 2022 blijkt dat het bestand van gemeente Winterswijk in 2022 is gedaald met 3,6%. De bestandsafname is vooral toe te schrijven aan een lagere instroom ten opzichte van 2021.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Doelstellingen

2.3.4 We nemen als werkgever maatschappelijke verantwoordelijkheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Activiteiten

Toevoegen van een garantiebaan bij gemeente Winterswijk

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Metaal - ten Dolle

De afgelopen jaren gold een quotum voor garantiebanen. Voor de gemeente Winterswijk betekende dat zes garantiebanen. Daarvan hebben we er vier intern ingevuld. Door veranderende wet- en regelgeving is het quotum losgelaten en is de

definitie verbreed, met garantiebanen die ontstaan bij partners en ondernemers aan wie wij opdrachten verlenen. Voor 2022 gaan wij uit van één aanvullende garantiebaan met een uitloop naar 2023.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Vooralsnog voldoen wij nog steeds aan het quotum.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Doelstellingen

2.3.5 Nieuwkomers krijgen een integraal inburgeringsaanbod.

- We voeren de regie over de inburgering van nieuwkomers (statushouders).

Activiteiten

Regievoeren op de inburgering van nieuwkomers

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Schepers-Jansen

De nieuwe Wet inburgering gaat per 1 januari 2022 in. De gemeente heeft de regie. We bieden nieuwkomers (statushouders) een integraal traject aan, op basis van een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP). Dit traject houdt naast een combinatie van leren en werken, ook ondersteuning in op een aantal levensgebieden, zoals financiën en gezondheid.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Hoewel de nieuwe Wet inburgering 2021 per 1 januari 2022 van kracht was, vielen de meeste gehuisveste statushouders nog onder de oude wet. Zowel deze groep nieuwkomers als de nieuwkomers die vallen onder de nieuwe wet zijn begeleid in de geest van de nieuwe wet.

De brede intakes en PIP's (Plan Inburgering en Participatie) zijn binnen de gestelde termijnen door Fijnder uitgevoerd.

Voor de gekoppelde statushouders in het AZC Winterswijk werd dit traject ook al opgestart. Zo kon hun inburgering snel van start.

Het Financieel ontzorgen is in de praktijk zeer moeizaam uit te voeren. Financieel ontzorgen is daarom alleen toegepast op de huurbetalingen. Daarnaast hebben de maatschappelijk begeleiders op maat geholpen met financiële zaken.

In het najaar is de eerste groep gestart met de training Financiële zelfredzaamheid. Evaluatie hiervan vindt plaats in 2023.

De maatschappelijke begeleiding verliep goed. Er waren korte lijnen tussen de begeleiders en inburgeraars om hen te helpen bij de participatie in Winterswijk. Voor de meeste nieuwkomers onder de nieuwe wet was het nog te vroeg voor

(vrijwilligers)werk of deelname aan activiteiten. Deelname aan de fietsles is wel opgestart.

Het Rijk heeft gevraagd om versneld statushouders op te vangen. Daarom hebben we ervoor gekozen om veertig aan Winterswijk gekoppelde statushouders in een tijdelijke voorziening te huisvesten. Dit is de HAR-locatie in Lichtenvoorde. In 2022 zijn hiervan achttien personen ingestroomd. Er is een start gemaakt met de Brede Intakes en PIP's. In een gezamenlijke bijeenkomst zijn de bewoners ingelicht over belangrijke regelzaken, de werking van zorg, onderwijs, financiële zaken en het inburgeringstraject.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De wet is volgens planning ingevoerd. De meeste 'nieuwe-wet'ers' kwamen in de tweede helft van 2022 in de gemeente wonen. Daarom zijn nog niet alle stappen van de inburgeringswet uitgevoerd.

Opvang Oekraïners

Omschrijving (toelichting)

Burgemeester: Bengevoord

Er is een gemeentelijke opvanglocatie ingericht voor vluchtelingen uit Oekraïne. Het betreft duurzame opvang voor ongeveer 175 Oekraïense vluchtelingen op de locatie van de Vredense Hof in Winterswijk.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De opvanglocatie is medio april 2022 in gebruik genomen en is beschikbaar tot april 2023, met de mogelijkheid te verlengen tot uiterlijk september 2024.

De instroom verliep gefaseerd. Per september 2022 was de opvanglocatie volledig bezet. De organisatie is goed ingeregeld door de locatie manager.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De opvanglocatie is beschikbaar tot april 2023, met de mogelijkheid te verlengen tot uiterlijk september 2024.

Indicatoren

- Het uitkeringsbestand neemt maximaal 3,5% toe (als gevolg van de coronacrisis).

Het uitkeringsbestand is afgenomen met 3,6%, vooral door een lagere instroom dan in 2021.

- Uitkomen met rijksbudget voor de inkomensvoorzieningen.

We komen niet uit met het rijksbudget voor de inkomensvoorzieningen. Het rijksbudget is ten opzichte van 2021 sterk gedaald. Daardoor waren de uitgaven voor de inkomensvoorzieningen hoger dan het ontvangen budget.

Wat is het resultaat?

Doel van dit programma is om zoveel mogelijk mensen naar werk en (financiële) onafhankelijkheid te begeleiden. In de opgave Armoede werken we daarom structureel aan het bestrijden van armoede. Onze evaluatie vormt de basis voor maatregelen om armoede duurzamer te bestrijden.

Fijnder ontwikkelt de doorgaande ontwikkelijn om zo veel mogelijk mensen te laten uitstromen naar (betaald) werk. Met de arbeidsmatige dagbesteding van Fijnder is hierin een belangrijke stap gezet. Mensen met een laag inkomen ondersteunen we met speciale regelingen. Met dit minimabeleid kunnen zij en hun kinderen blijven meedoen in de samenleving. In 2022 hebben we de energietoeslag uitbetaald aan mensen met een laag inkomen, als tegemoetkoming in de hoge energiekosten. De nieuwe Wet inburgering is ingevoerd. Doel hiervan is dat nieuwkomers zich zelfstandig kunnen redden in de Nederlandse samenleving. De gemeente heeft de integrale regie.

De instroom van Oekraïense vluchtelingen was een onverwachte gebeurtenis in 2022. We hebben in hoog tempo de opvang van 175 Oekraïners in de Vredense Hof gerealiseerd.

2.4 Educatie

Ambitie

Gelijke kansen voor ieder kind, we bieden kinderen optimale ontwikkelingskansen.

Relevante documenten:

- Visie onderwijsvoorzieningen gemeente Winterswijk
- Notitie onderzoek Realisatie onderwijs visie gemeente Winterswijk
- Beleidsnotitie Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)
- Integraal huisvestingsplan 2021-2037

Doelstellingen

2.4.1 Continuïteit in (zorg)onderwijs door het bieden van een doorgaande lijn van voorschoolse educatie naar volwasseneducatie.

- We voorkomen ontwikkelingsachterstanden van jonge kinderen bij de start van basisonderwijs door - samen met partijen uit het veld - in te zetten op onderwijsachterstandenbeleid (voor- en vroegschoolse educatie).

Activiteiten

Opstellen geactualiseerd beleidsplan VVE

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Schepers-Janssen

Samen met de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)-werkgroep is het jaarprogramma samengesteld voor 2022. Het jaarprogramma is gebaseerd op de in november 2021 vastgestelde beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie, die loopt van 2022 tot en met 2024. De werkgroep heeft de kwaliteit van de VVE-

projecten gemonitord. Ook zijn de criteria vastgesteld voor de honorering van de VVE-activiteiten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 hebben we een inspiratiedag georganiseerd over inclusieve kinderopvang en inclusief onderwijs. Dat deden we samen met een afvaardiging van de kinderopvang en het onderwijs. De werkgroep VVE heeft zich in 2022 verder beziggehouden met de lopende VVE-activiteiten van kinderopvang en onderwijs, ook om de samenhang en doorlopende lijn hierin te versterken.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Werd conform afspraken uitgevoerd.

Doelstellingen

2.4.2 Onderwijs sluit aan op de arbeidsmarkt.

- We versterken de relatie tussen onderwijs, ondernemers en kennisinstellingen.

Activiteiten

Deelname aan het lokaal educatief agendaoverleg (LEA)

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Schepers-Janssen

Het lokale onderwijsbeleid is veelomvattend en omvat veel deelterreinen die bijdragen aan onze ambities. Vele partners zijn betrokken bij het realiseren van deze ambities. De Lokale Educatieve Agenda is het overleg waar bestuurlijke afspraken op lokaal niveau vorm krijgen. Denk bijvoorbeeld aan inclusie en armoede, onderwijs en jeugdzorg, onderwijs en aansluiting op de arbeidsmarkt, en onderwijshuisvesting.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Conform afspraken overleg gepleegd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Doelstellingen

2.4.3 Winterswijkers hebben kennis van de Duitse taal.

- We promoten buurttaalonderwijs en bieden het Goethe-certificaat aan.

Activiteiten

Regionale samenwerking uitvoering Leerplichtwet

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Schepers-Janssen

In 2022 starten we met de regionale coördinatie leerplicht, kwaliteitsborging en verdere professionalisering. Landelijke ontwikkelingen worden centraal gecoördineerd, zodat niet iedere leerplichtambtenaar dit zelf hoeft te doen. Hierdoor ontstaat een uniforme werkwijze in de regio. Dit schept duidelijkheid voor ketenpartners, leerlingen en hun ouders. De leerplichtambtenaar wordt ontzorgd en kan zich blijven richten op leerlingen die verzuimen en op zorgleerlingen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De regionale samenwerking is in 2022 van start gegaan. De ervaringen zijn positief en beantwoorden aan de doelstelling. De implementatie is inmiddels afgerond.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Uitvoeren gemeentelijk aandeel in Nationaal Programma Onderwijs

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Schepers-Janssen

Gemeenten hebben NPO (Nationaal Programma Onderwijs) budget gekregen voor hun rol in voorschoolse educatie, primair en voortgezet onderwijs tot en met schooljaar 2024-2025.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Vanuit de Rijksoverheid is ondersteuning geboden aan kleine gemeenten met een hoge onderwijsachterstand. Deze ondersteuning hield in dat onder begeleiding van een extern adviseur samen met de gemeente en het onderwijs een plan van aanpak is opgesteld. Dit plan van aanpak is voor de zomervakantie 2022 afgerond. Vanaf september 2022 is de gemeente gestart met de eerste activiteiten in het kader van NP Onderwijsbudget. De activiteiten die door de gemeente worden gefinancierd zijn gericht op drie pijlers: het versterken van de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen, extra aandacht voor kansengelijkheid en uitbreiding van het leesaanbod voor leerlingen. Binnen deze pijlers bestaan de activiteiten bijvoorbeeld uit workshops en lessen in de klas vanuit de bibliotheek en lezingen door bekende schrijvers voor middelbare scholieren. Cultuureducatie wordt ingezet om kansengelijkheid te bevorderen. Een andere activiteit is het aanpassen van de buitenruimte bij middelbare scholen, zodat cultuur, sport en ontspanning beter tot uiting kunnen komen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

We bieden het Goethe-certificaat aan

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Schepers-Janssen

Schaersvoorde stopt na het huidige schooljaar met zijn onderwijs aanbod in Winterswijk en daarmee met het aanbieden van Goethe Duits. Het Gerit Komrij College overweegt het Goethe Duits met ingang van het volgende schooljaar juist te gaan aanbieden/voort te zetten. Een overleg van GKC en gemeente hierover en over een eventuele gemeentelijke bijdrage voor deze onderwijsactiviteit, zoals nu ook het geval is, is recent van start gegaan.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2022 zijn er op Schaersvoorde Winterswijk geen lessen gegeven om een Goethe-certificaat te behalen. Na het vertrek van de coördinator kon dienst vrijgekomen positie niet worden ingevuld. Ook vanwege de beëindiging van het Schaersvoorde-onderwijs in Winterswijk half 2023 zijn de Goethe-lesactiviteiten helemaal gestopt.

Ook op het Gerrit Komrij College konden de lessen voor een Goethe-certificaat in 2022 niet worden voortgezet.

Doelstellingen

2.4.4 Aanbod van onderwijs passend bij keuzevrijheid en nabijheid (primair onderwijs en voortgezet onderwijs).

- We ondersteunen en faciliteren initiatieven die zijn gericht op het ontwikkelen van integrale kindcentra.

Activiteiten

Uitvoeren Integraal Huisvestingsplan (IHP) scholen

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Schepers-Janssen

Onderwijs, kinderopvang, belangenverenigingen en gemeente voeren het Integraal huisvestingsplan 2021-2037 (IHP) uit. Het plan heeft een looptijd van zestien jaar en we actualiseren het als de ontwikkelingen erom vragen.

In de eerste fase 2021-2026 ontwikkelen we nieuwbouw van basisscholen in de buurtschappen Woold, Kotten, Miste en Meddo. En daarnaast de vervanging van de Schakel, de Julianaschool, de Korenburg en de Vrije School de Esch.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In het projectplan IHP heeft de realisatie van onderwijs/onderwijshuisvesting in de buurtschappen de hoogste prioriteit. Het overleg met het onderwijs en alle betrokken partijen in de buurtschappen is in januari 2022 van start gegaan.

Eind tweede kwartaal is van de werkgroep Buurtschappenonderwijs een advies ontvangen over het behouden van onderwijs in de buurtschappen. In dit advies wordt de zienswijze van buurtschappen, maatschappelijke organisaties, ouders en scholen uiteengezet. Het bestuurlijk overleg hierover is na de zomervakantie 2022 opgepakt. Het is de bedoeling dat in het buitengebied een nieuwe school gebouwd wordt voor de leerlingen van school Kotten, Woold en Miste-Corle. De plek hiervoor moet nog bepaald worden. De genoemde scholen worden samengevoegd tot één school in het nieuwe gebouw. Dit plan moet in de eerste fase IHP (2022-2026) uitgevoerd worden.

Voorts is in 2022 het overleg over de realisatie van een Integraal Kind Centrum in Winterswijk Zuid-West van start gegaan. Betrokken partijen zijn de schoolbesturen ACCENT, SOPOW, De Korenburg, Kinderopvang SWW en ZoZijn. Het overleg moet leiden tot een overeenkomst met een gedeelde onderwijsvisie. Het gezamenlijk doel is een inclusief onderwijs-kindcentrum met mogelijk een gymvoorziening. Met de vaststelling van de nieuwe Dorpsvisie Meddo heeft ook een eerste verkennend gesprek plaatsgehad met het schoolbestuur van basisschool 't Kempken. Dit gesprek ging over de plaats van de school in de dorpsvisie en de keuze tussen renovatie en nieuwbouw voor deze school. Dit wordt in 2023 vervolgd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Doelstellingen

2.4.5 We bieden ontwikkelperspectief voor de lokale onderwijshuisvesting van het basis- en het voortgezet onderwijs.

- We zorgen voor goede, toekomstbestendige en goed bezette onderwijsgebouwen in onze gemeente.

Activiteiten

Uitvoeren Integraal Huisvestingsplan (IHP) scholen

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Schepers-Janssen

Onderwijs, kinderopvang, belangenverenigingen en gemeente voeren het Integraal huisvestingsplan 2021-2037 (IHP) uit. Het plan heeft een looptijd van zestien jaar en we actualiseren het als de ontwikkelingen erom vragen.

In de eerste fase 2021-2026 ontwikkelen we nieuwbouw van basisscholen in de buurtschappen Woold, Kotten, Miste en Meddo. En daarnaast de vervanging van de Schakel, de Julianaschool, de Korenburg en de Vrije School de Esch.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In het projectplan IHP heeft de realisatie van onderwijs/onderwijshuisvesting in de buurtschappen de hoogste prioriteit. Het overleg met het onderwijs en alle betrokken partijen in de buurtschappen is in januari 2022 van start gegaan.

Eind tweede kwartaal is van de werkgroep Buurtschappenonderwijs een advies ontvangen over het behouden van onderwijs in de buurtschappen. In dit advies wordt de zienswijze van buurtschappen, maatschappelijke organisaties, ouders en scholen uiteengezet. Het bestuurlijk overleg hierover is na de zomervakantie 2022 opgepakt. Het is de bedoeling dat in het buitengebied een nieuwe school gebouwd wordt voor de leerlingen van school Kotten, Woold en Miste-Corle. De plek hiervoor moet nog bepaald worden. De genoemde scholen worden samengevoegd tot één school in het nieuwe gebouw. Dit plan moet in de eerste fase IHP (2022-2026) uitgevoerd worden.

Voorts is in 2022 het overleg over de realisatie van een Integraal Kind Centrum in Winterswijk Zuid-West van start gegaan. Betrokken partijen zijn de schoolbesturen ACCENT, SOPOW, De Korenburg, Kinderopvang SWW en ZoZijn. Het overleg moet leiden tot een overeenkomst met een gedeelde onderwijsvisie. Het gezamenlijk doel is een inclusief onderwijs-kindcentrum met mogelijk een gymvoorziening.

Met de vaststelling van de nieuwe Dorpsvisie Meddo heeft ook een eerste verkennend gesprek plaatsgehad met het schoolbestuur van basisschool 't Kempken. Dit gesprek ging over de plaats van de school in de dorpsvisie en de keuze tussen renovatie en nieuwbouw voor deze school. Dit wordt in 2023 vervolgd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Indicatoren

- Aantal deelnemers voor- en vroegschoolse educatie: 80

Het aantal deelnemers aan de VVE is 97. In 2022 is ruim voldaan aan de indicator voor het aantal deelnemende peuters bij de VVE.

- Percentage geïndiceerde deelnemers VVE-peuteropvang: 98%

In 2022 is 75% van het aantal peuters met een indicatie voor VVE-peuteropvang gestart met VVE. De overige 25% heeft wel VVE nodig, maar ouders besloten om het kind niet aan te melden. Enkele kinderen zijn wel naar bijvoorbeeld logopedie gegaan. Dat aantal is ongeveer 8% van de kinderen met een VVE-indicatie. Daarmee komt het totaal op 83% voor kinderen die wel hulp krijgen van een professional.

- Aantal uitgereikte Goethe-certificaten: 60

In 2022 zijn geen Goethe-certificaten uitgereikt.

- Percentage leerlingen dat zonder diploma van school afgaat (voortijdige schoolverlaters) is lager dan het regionale gemiddelde: 1,4%.

Het percentage is in 2021 1,78. De cijfers van 2022 zijn nog niet beschikbaar.

Wat is het resultaat?

Met dit programma willen we kinderen zoveel mogelijk gelijke kansen te bieden. Daarvoor zetten we Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) in. Het bereik van dit aanbod is goed, maar nog niet optimaal. Nog niet alle ouders maken er gebruik van. Gelijke kansen bieden we ook door de bouw van nieuwe scholen waar gewerkt wordt volgens het principe van het Integraal Kindcentrum (IKC). De planvorming voor de bouw van nieuwe scholen ligt op koers.

De bevordering van het Duitstalig onderwijs stagneert. Er zijn geen Goethe-certificaten uitgereikt.

2.5 Economie

Ambitie

Winterswijk heeft een veelzijdige economie met een sterke industrie, een succesvol winkelcentrum, omvangrijk toerisme, hoogwaardige zorg en een bedrijvig buitengebied, waar landbouw en ander ondernemerschap in balans zijn met de natuurlijke omgeving.

De verschillende sectoren versterken elkaar en dat maakt onze economie minder kwetsbaar. Het zorgt voor een omvangrijke, gevarieerde arbeidsmarkt waar ieder passend werk kan vinden.

Relevante documenten:

- Beleidsnota Economie Winterswijk 2017
- Omgevingsvisie buitengebied 2019
- Centrumvisie 2021
- Raadsbesluit locatiekeuze nieuw bedrijventerrein 2021

Doelstellingen

2.5.1 Er is voldoende ontwikkelruimte voor de Winterswijkse industrie.

- We maken een omgevingsvisie voor en starten met de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein.
- We houden en maken bestaande bedrijventerreinen toekomstbestendig.

Activiteiten

Maken van een omgevingsvisie voor een nieuw bedrijventerrein

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Visser

Voor het nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein stellen we een omgevingsvisie op. Aansluitend starten we met de fasegewijze ontwikkeling.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De omgevingsvisie beoogt de kwaliteiten van het nieuwe bedrijventerrein uit te werken, zoals de toegelaten milieucategorieën, bouwhoogte, typen bedrijven, wateroplossingen en landschappelijke inpassing. Participatie van belanghebbende bedrijven, organisaties en personen krijgt een belangrijke plaats in het proces om te komen tot de visie. Van elke denkbare locatie wordt verwacht dat het proces complex zal zijn. Daarom houden we rekening met externe inhuur voor onafhankelijke procesbegeleiding en advisering.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2022 is na de verkiezingen besloten om de locatiekeuze voor het nieuwe bedrijventerrein te heroverwegen. Totdat de nieuwe locatie bekend is, wachten we met de visie.

Programma Toekomstbestendige bedrijventerreinen

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Visser

We streven een integrale aanpak na, waarbij we werken aan de kwaliteit van de bestaande bedrijventerreinen. Deels met lopende inspanningen, zoals het duurzaamheidsprogramma en het Keurmerk Veilig Ondernemen Bedrijventerreinen (KVO-B). Deels met nieuwe inspanningen, zoals stedelijke herverkaveling en een vorm van parkmanagement.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In samenwerking met industriekring OWIN zijn er twee subsidieaanvragen in voorbereiding bij provincie Gelderland. De ene voor een haalbaarheidsstudie naar parkmanagement op bedrijventerreinen. De andere voor het opzetten van een programma met fysieke maatregelen op bedrijventerreinen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit project loopt door in 2023

Doelstellingen

2.5.2 We groeien door als aantrekkelijk winkelcentrum voor inwoners, regio, het Duitse verzorgingsgebied en onze toeristische gasten.

- We werken opgavegericht aan centrumontwikkeling.

Activiteiten

Opgavegericht werken aan centrumontwikkeling, met de centrumvisie en uitvoeringsagenda als leidraad

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Schepers-Janssen

Zie voor meer informatie het hoofdstuk Opgaven.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

We werken opgavegericht aan de vastgestelde uitvoeringsagenda. Enkele activiteiten waaraan we hebben gewerkt:

- We zijn gestart met de grootste activiteit in de uitvoeringsagenda, namelijk de kwaliteitsimpuls voor de Markt. Het bureau OKRA gaat het ontwerp voor de markt participatief ontwerpen. We hebben ook inspiratiebezoeken en participatiebijeenkomsten georganiseerd om kaders voor het ontwerp te verzamelen.
- Door 100% Winterswijk is een bezoek aan softwarebedrijf Tobitt georganiseerd voor innovatie in de winkelstraat.

- Voor meer beleving zijn muurschilderingen en activiteiten rondom 1572 gerealiseerd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

We voeren de uitvoeringsagenda samen met de partners uit.

Doelstellingen

2.5.3 We groeien door als aantrekkelijke toeristische bestemming, het aantal overnachtingen en dagbezoeken neemt toe.

- Toeristische samenwerking in Winterswijk en in de Achterhoek is gericht op aanbodontwikkeling en promotie.

Activiteiten

Uitvoeren regionale vrijetijdsagenda

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Wassink

Vanuit onze regionale toeristische samenwerking, zijn we bezig met de uitvoering van de Vrijetijdsagenda Achterhoek 2020-2030. In 2022 werken we daarbij onder andere aan:

- Verbetering van het aanbod
- Onderscheidende profilering
- Gastvrijheid en vitaliteit van de toeristische sector

Eén van de concrete projecten is 'Onbeperkt genieten in de Achterhoek'. Dit project sluit goed aan op de Winterswijkse opgave 'Iedereen doet mee'.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De projecten uit de vrijetijdsagenda worden in regionaal verband uitgevoerd, met inzet van Achterhoek Toerisme en andere professionele bureaus.

- Er is onderzoek uitgevoerd naar de vitaliteit van de dagrecreatie in de Achterhoek.
- Er is een project uitgevoerd voor het moderniseren van de Toeristische opstappunten.
- Het project 'Onbeperkt genieten in de Achterhoek' is uitgevoerd.
- Er is onderzoek uitgevoerd naar de vitaliteit van de verblijfsrecreatie. Vervolgens is een programma opgestart waarmee ondernemers ondersteuning krijgen bij het verbeteren van de vitaliteit van het recreatiebedrijf.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De projecten uit de vrijetijdsagenda lopen volgens schema door in 2023.

Uitvoeren van de promotiecampagne paardentoeerisme

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Wassink

In 2019 heeft Stichting Belangenbehartiging Ruiter en Koetsier Winterswijk e.o. een nieuw knooppuntensysteem aangelegd, met ondersteuning van gemeente en provincie. Vanwege de coronacrisis is er nog geen gerichte toeristische campagne opgezet voor deze nieuwe aanwinst. In 2022 gaat 100% Winterswijk, in opdracht van de gemeenten Winterswijk en Aalten, het paardentoeerisme en het gebruik van deze routestructuur stimuleren.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De promotiecampagne is in 2022 uitgevoerd door 100% Winterswijk.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De promotiecampagne wordt voortgezet in 2023.

Doelstellingen

2.5.4 Er is meer ondernemerschap in het buitengebied, in vormen die passend zijn en bijdragen aan de leefbaarheid.

- We stimuleren nieuw ondernemerschap in het buitengebied.

Activiteiten

Ondersteunen van Ondernemers Buitengebied Winterswijk in de stimulering van nieuw ondernemerschap in het buitengebied

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Wassink

De afgelopen jaren heeft Ondernemersvereniging Buitengebied Winterswijk (OBW) alle vormen van ondernemerschap in het buitengebied in kaart gebracht. In 2022 ondersteunt de gemeente OBW bij de uitvoering van hun plan om meer ondernemerschap in het buitengebied te stimuleren. Dit past bij het programma Vitaal Platteland. De gemeente heeft € 20.000 cofinanciering gereserveerd.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

OBW heeft het project 'Buitengebied zoekt ondernemende bewoners' ingediend bij de Regio Achterhoek en hiervoor op 24 mei 2022 een subsidiebeschikking ontvangen. De hiervoor benodigde cofinanciering is verstrekt door gemeente Winterswijk. OBW loopt hiermee op koers met de uitvoering van dit project.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Het project loopt van 2022 tot en met 2024.

Doelstellingen

2.5.5 De bovenregionale bekendheid van Winterswijk als aantrekkelijk plaats voor wonen, werken, winkelen en recreëren groeit.

- We onderhouden Euregionale netwerken, bouwen ze uit en organiseren contactmomenten met het bedrijfsleven.
- We starten een ondernemerspunt dat ondersteuning biedt aan de integrale economische ontwikkeling van Winterswijk (zie ook beleidsveld 4.3).

Activiteiten

Ontwikkelen Alumniprogramma Achterhoek, in samenwerking met thematafel Smart werken & Innovatie en Smarthub Achterhoek

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Visser

Dit programma richt zich op het opbouwen van een netwerk, dat de Achterhoekse jeugd verbindt aan het Achterhoekse bedrijfsleven. De jeugd wordt onderdeel van het netwerk tijdens de eindfase van hun voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. Winterswijk is initiatiefnemer en fungeert als pilotomgeving. De organisatie en uitvoering zijn in handen van Smarthub Achterhoek.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Voor dit project zijn enkele contactmomenten nodig met onderwijsinstellingen en Smarthub Achterhoek. Dit was de afgelopen twee jaren niet of slecht mogelijk vanwege corona. In het najaar van 2022 is het overleg met Smarthub Achterhoek en onderwijsinstellingen weer opgepakt.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Door corona is er minder tijd aan besteed. Dit project loopt door in 2023.

Organiseren van innovatiecafébijeenkomsten

Omschrijving (toelichting)

Wethouder: Visser

We organiseren meerdere laagdrempelige bijeenkomsten voor Winterswijkse ondernemers en onderwijsinstellingen, waarbij we ze in contact brengen met innovatiespecialisten. Hiervoor is € 15.000 begroot binnen de post bedrijfscontacten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 zijn geen innovatiecafébijeenkomsten georganiseerd. De organisatie van deze bijeenkomsten wordt gezien als een passende functie binnen het ondernemerspunt, waarvoor nu een haalbaarheidsstudie loopt.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De organisatie van de innovatiecafébijeenkomsten is de afgelopen coronaperiode stilgevallen. Vanwege beschikbare capaciteit en prioriteitstelling is dit nog niet hervat. Doel is om dit in 2023 weer te organiseren.

Indicatoren

- Beschikbaarheid van direct uit te geven bedrijventerrein op korte termijn. De gemeente heeft Steenfabriek de Vlijt aangekocht. Daarmee beschikt de gemeente over 4,8 ha bedrijventerrein dat op korte termijn uitgeefbaar is. De uitgifte van de Spoorzone verkeert in een vergevorderd stadium.

- Lange termijn reservering voor voldoende nieuwe bedrijventerreinen volgens vraag- en aanbodontwikkeling, zoals vastgelegd in het Regionaal Programma Werklocaties.

Het locatiekeuzeonderzoek voor een nieuw bedrijventerrein is opgestart.

- Groei van het aantal arbeidsplaatsen in Winterswijk (registratie op basis van de provinciale werkgelegenheidsenquête).

De werkgelegenheid in Winterswijk is in 2021 gegroeid met 0,3 % ten opzichte van 2020. De groei over de afgelopen vier jaren bedraagt 7%. Half 2023 komen de werkgelegenheidscijfers over 2022 beschikbaar.

- Het aantal toeristische overnachtingen groeit met gemiddeld 5% per jaar, van 750.000 in 2019 naar 1.000.000 in 2025 (registratie op basis van tweejaarlijks onderzoek door Achterhoek Toerisme).

Landelijke cijfers laten zien dat het aantal toeristische overnachtingen goed herstelt. Het binnenlandse toerisme is zelfs gegroeid met 11% in 2022 ten opzichte van 2019. Het inkomende toerisme heeft door corona een hardere klap gekregen, maar herstelt ook. In 2022 is het met 55% gegroeid ten opzichte van 2021. Toch ligt het nog 21% achter op 2019. Het sterkste herstel zien we vanuit Duitsland: dit ligt nog maar 5% achter op 2019.

In 2023 voert Achterhoek Toerisme een onderzoek uit naar de verblijfsrecreatie in de Achterhoekse gemeenten. Het beeld voor Winterswijk lijkt in ieder geval positief. De sterke landelijke groei van het binnenlandse toerisme en het sterke herstel vanuit Duitsland zijn gunstig voor Winterswijk. Daaraan geven we vanuit het coronaherstelbudget een extra impuls met de inzet van 100% Winterswijk op het terugwinnen van centrumbezoekers en toeristische gasten, onder andere uit Duitsland. Ondanks oorlog en energiecrisis verwacht het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen een verder herstel in 2023, met een binnenlandse groei van 2% en groei vanuit het buitenland met 16%.

- Geen toename van het aantal vierkante meters leegstand in het Winterswijkse winkelcentrum.

De leegstand in het kernwinkelgebied bedroeg 4.750 m² in juli 2022. In juli 2021 was dat 5.370 m². De winkelleegstand buiten de kern bedroeg in juli 2022 1.250 m². Een jaar eerder was dat 45 m².

- Toename van het aantal bezoekers van het Winterswijkse winkelcentrum.

We beschikken op dit moment niet over een betrouwbare geautomatiseerde continue telling. De handmatige telling in april 2022 telt 52.100 bezoekers per week. In juni 2021 was dat 46.400.

Wat is het resultaat?

Met het aankopen van Steenfabriek De Vlijt is een belangrijk stap gezet voor de benodigde kortetermijnontwikkelruimte voor de Winterswijkse industrie. De locatiekeuze van een nieuw bedrijventerrein in 2023 is hiervoor noodzakelijk. Met het opstellen van de centrumvisie is een goede basis gelegd voor de ontwikkeling van ons winkelcentrum. De herinrichting van de markt is hierin een belangrijke stap. Vanuit het coronaherstelbudget heeft 100% Winterswijk een marketingimpuls gegeven aan het terugwinnen van centrumbezoekers en toeristische gasten, onder andere uit Duitsland. Vanuit ditzelfde budget heeft 100% Winterswijk een marketingimpuls gegeven aan de bekendheid van Winterswijk als aantrekkelijke woon- en werkomgeving.

Vereniging Ondernemers Buitengebied is gestart met het project 'Buitengebied zoekt ondernemende bewoners'. De gemeente en regio ondersteunen dit project. Hiermee werken we aan de economische vitaliteit en leefbaarheid van het buitengebied voor de lange termijn.

Financiële onderbouwing programma 2

Baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022	Rekening 2022	VerschiJR2022
Baten			
2.1 Cultuur	36	229	193
2.2 Sport	717	717	0
2.3 Inkomen en participatie	11.899	11.800	-99
2.4 Educatie	1.441	1.047	-393
2.5 Economie & Lobby	117	1	-116
Totaal Baten	14.209	13.794	-415
Lasten			
2.0 Doorbelaste bedrijfsvoering en kapitaallasten	3.388	3.389	2
2.1 Cultuur	3.991	2.719	-1.273
2.2 Sport	2.137	2.108	-29
2.3 Inkomen en participatie	26.303	26.133	-171
2.4 Educatie	2.176	1.575	-600
2.5 Economie & Lobby	791	381	-410
Totaal Lasten	38.786	36.305	-2.481
Onttrekkingen			
2.1 Cultuur	0	0	0
2.4 Educatie	0	0	0
2.5 Economie & Lobby	450	75	-375
Totaal Onttrekkingen	450	75	-375
Stortingen			
2.2 Sport	25	25	0
Gerealiseerd resultaat	-24.152	-22.462	1.691

Cultuur en Sport

De hogere baten van € 193.000 worden voornamelijk verklaard door de vrijval van een bedrag van € 160.000 dat gereserveerd was voor het project Maalderij Kottenseweg.

De lagere lasten van € 1.273.000 worden grotendeels als volgt verklaard.

- lagere lasten Project Woow € 262.000 V
- lagere lasten gebiedsontwikkeling Steengroeve € 1.000.000 V
- hogere lasten Maalderij Kottenseweg € 160.000 N

We stellen voor het restant voorbereidingsbudget voor het project Woow van € 262.000 naar 2023 over te hevelen. Dit voorstel vloeit voort uit het besluit van de

raad van 22 december 2022 om naast de uitwerking van het stedenbouwkundig plan en bijbehorende gebiedsexploitatie ook maximaal twee varianten voor toekomstbestendige huisvesting op alternatieve locaties en/of bestaande gebouwen te onderzoeken.

Ook voor het project gebiedsontwikkeling Steengroeve stellen we voor het budget van € 1.000.000 naar 2023 over te hevelen. Dit bedrag is door het college en raad toegezegd aan Stichting Terra Temporalis voor de realisatie van het Steengroeve Museum.

De toegekende provinciale subsidie voor de Maalderij Kottenseweg hebben we moeten terugbetalen aan de provincie. Het project ging namelijk niet door (zie ook toelichting hierboven bij de baten).

Inkomen en participatie

Het nadeel bij de baten van € 99.000 wordt grotendeels als volgt verklaard.

- lagere baten Tozo	€ 188.000 N
- lagere baten Bijstandsverlening zelfstandigen	€ 45.000 N
- hogere baten ziektegeld Wsw-medewerkers	€ 47.000 V
- hogere LIV-uitkering Sw-medewerkers	€ 45.000 V
- hogere baten Hulp aan Oekraïners	€ 149.000 V
- lagere baten Inburgeringsvoorzieningen	€ 106.000 N

We moesten in 2022 een bedrag van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) terugbetalen aan het Rijk. Deze gelden stonden volgens afspraak geparkeerd bij Fijnder.

Daarnaast moesten we in 2022 ook een bedrag terugbetalen aan het Rijk vanuit de regeling Bijstandsverlening zelfstandigen.

In 2022 hebben we meer ziektegeld ontvangen voor de Wsw-medewerkers.

De lage inkomensvoordeel-vergoeding (LIV) vanuit het Rijk is hoger uitgevallen.

We hebben vanuit het Rijk een voorschot ontvangen voor de kosten voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne. Dit bedrag is hoger uitgevallen dan verwacht. Het deel van het ontvangen voorschot boven de werkelijke uitgaven is gereserveerd voor 2023.

De uitgaven voor de inburgeringsvoorzieningen zijn in 2022 lager uitgevallen dan het ontvangen rijksbudget. De niet bestede rijksmiddelen zijn geboekt naar de post Vooruitontvangen zodat deze beschikbaar blijven voor 2023.

Het voordeel bij de lasten van € 171.000 wordt grotendeels als volgt verklaard.

- lagere lasten uitvoeringskosten Fijnder	€ 60.000 V
- lagere lasten re-integratie	€ 65.000 V
- hogere personeelslasten Sw-medewerkers	€ 144.000 N
- hogere lasten Algemene bijstand	€ 331.000 N
- lagere lasten TOZO	€ 188.000 V
- lagere lasten inburgeringsvoorzieningen	€ 148.000 V
- hogere lasten Hulp aan Oekraïners	€ 149.000 N
- lagere lasten Energietoeslag	€ 416.000 V
- hogere lasten Bijzondere Bijstand	€ 105.000 N
-hogere lasten noodfonds bestaanszekerheid	€ 54.000 N

De uitvoeringskosten Fijnder en de lasten voor re-integratie zijn in 2022 lager uitgevallen.

De personeelskosten van de Sw-medewerkers zijn in 2022 met name door het uitbetalen van transitievergoedingen hoger uitgevallen dan begroot.

De uitgaven Algemene bijstand zijn lager uitgevallen dan in 2021. Door een fors lager rijksbudget is er ten opzichte van het rijksbudget echter wel een overschrijding geweest.

We moesten in 2022 een bedrag van de Tozo terugbetalen aan het Rijk. Deze gelden stonden volgens afspraak geparkeerd bij Fijnder (zie ook toelichting bij de baten). Per saldo zijn deze posten budgetneutraal.

Het beschikbare budget voor de inburgeringsvoorzieningen is in 2022 niet volledig benut. Dat komt doordat de instroom van personen die vallen onder de nieuwe inburgeringswet is achtergebleven. De gelden moeten beschikbaar blijven voor de inburgeringsvoorzieningen. Daarom stellen we voor een bedrag van € 134.000 over te hevelen naar 2023.

De werkelijke uitgaven voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne zijn hoger uitgevallen dan vooraf begroot. De werkelijke kosten worden echter volledig door het Rijk gecompenseerd (zie ook toelichting bij de baten).

De lasten voor de energietoeslag zijn lager uitgevallen dan het ontvangen rijksbudget. We stellen voor om het resterende budget van € 416.000 over te hevelen naar 2023. Dan kunnen we dit budget gebruiken voor de voorgenomen verhoging van de inkomensnorm in 2023.

De uitgaven voor Bijzondere bijstand zijn in 2022 hoger uitgevallen.

De Raad heeft ultimo 2022 het noodfonds bestaanszekerheid in het leven geroepen.

De toegezegde budgetten hebben we niet meer voor 2022 in de begroting op kunnen nemen en derhalve is er voor 2022 een overschrijding.

Economie en Lobby

De baten zijn € 116.000 lager uitgevallen. Dat komt door de kwijtschelding van de marktgelden binnen het Crisis- en herstelplan 2.0 vanwege corona in 2022.

De uitgaven voor het Crisis- en herstelplan 2.0 zijn € 375.000 lager uitgevallen. Hiermee is het voordeel van € 410.000 bij de lasten grotendeels verklaard.

Hieronder een toelichting op bovengenoemd plan:

1. Stimuleringsmaatregelen die zowel de landbouw als de natuur ten goede komen: Staring Advies maakt een rapport over de toepassingsmogelijkheden bermmaaisel op agrarische grond in de gemeente Winterswijk. De kosten voor de rapportage zijn € 11.980 exclusief btw. De helft daarvan is bij opdracht betaald. Dit betekent dat het hiervoor begrote bedrag van € 50.000 deels vrijvalt.
2. De crisisbijdrage sport schrappen voor 2022. Hiervoor was € 75.000 gereserveerd. Dit is verwerkt door in de begroting geen rekening meer te houden met deze crisisbijdrage. Daardoor is een onttrekking aan de algemene middelen niet nodig.
3. Uitvoeren van een cadeaubonnenactie voor 100% Winterswijk € 50.000. Deze is uitgevoerd eind 2022.
4. Verlagen lokale lasten, zoals ook in 2021 is gedaan ter grootte van € 250.000. Denk aan marktgelden, precariobelasting terrassen en reclamebelasting. Dit is in de begroting geregeld door deze inkomsten niet te ramen. Daardoor is een onttrekking aan de algemene middelen niet nodig.
5. Overige: hiervoor was een budget van € 25.000 gereserveerd. In het Crisis- en herstelplan 2.0, onderdeel van de kadernota 2022, schreven we dat we meer inzicht wilden krijgen in psychische klachten door de coronapandemie. Datalab GO heeft dit onderzocht. De samenvatting van dit onderzoek is te vinden op <https://storymaps.arcgis.com/collections/4c3d4526b1214b0e8e56a92d561737c0?item=1>. Vergeleken met andere leeftijdsgroepen blijkt sinds de pandemie vooral onder de jeugd sprake van meer verveling. Ook voelt een groter deel van de jeugd zich

vaker bang, eenzaam en/of gestrest. Daarom investeren we vanuit dit budget 'overig' in het stimuleren van jongeren om elkaar weer te ontmoeten en om leuke dingen te doen. Hiervoor zijn middelen zoals airhockey, karaoke en een tafelvoetbalspel aangeschaft en is ook een activiteit georganiseerd. Hiervoor is € 19.531 gebruikt. Aangezien de kosten voor het Crisis- en herstelplan 2.0 lager zijn uitgevallen is de onttrekking aan de reserve ook lager uitgevallen.

Naast bovenstaand plan is ook het Herstelplan coronacrisis nog actief. Hieronder een korte toelichting op dit herstelplan.

De eerste maanden van 2022 golden nog diverse corona-beperkende maatregelen, waaronder zelfs een periode van lockdown. In die periode zijn nog een beperkt aantal verstrekkingen gedaan vanuit het sinds 2020 bestaande Crisis- en herstelbudget. De grootste uitgaven hadden betrekking op een extra subsidie voor Stichting Museum Villa Mondriaan en de verduurzaming van Theater De Storm. Daarnaast zijn diverse maatregelen uitgevoerd uit het Crisis- en herstelbudget 2.0, zoals opgenomen in de programmabegroting 2022.

In het coalitieakkoord van juni 2022 is beschreven dat het budget Herstelplan coronacrisis intact blijft totdat er minstens één jaar geen corona-beperkende maatregelen gelden. Bij de tweede prognose 2022 is het restantbudget 2022 overgeheveld naar 2023. Naar verwachting valt het budget half 2023 vrij.

Educatie

Het nadeel bij de baten van € 393.000 wordt als volgt verklaard.

- lagere baten Nationaal Programma Onderwijs € 284.000 N
- lagere baten Aanpassingen schoolgebouwen € 142.000 N

De inkomsten vanuit het Rijk zijn bij beide onderdelen wel ontvangen, alleen zijn de uitgaven nog niet volledig gerealiseerd. Dit betekent dat de niet bestede Rijksmiddelen op de post Vooruitontvangen geboekt moeten worden. Zo blijven deze gelden beschikbaar in het volgende jaar. De verantwoording van de inkomsten moet gelijk oplopen met de uitgaven.

Het voordeel bij de lasten van € 600.000 wordt grotendeels als volgt verklaard.

- lagere lasten aanpassing schoolgebouwen € 142.000 V
- lagere lasten Nationaal Programma Onderwijs € 426.000 V

De geplande aanpassingen aan de schoolgebouwen hebben in 2022 niet plaatsgevonden. Het gaat om een specifieke uitkering vanuit het Rijk. Bovendien gaan de aanpassingen wel plaatsvinden. Daarom stellen we voor het budget over te hevelen naar 2023 (zie ook toelichting bij de baten).

We stellen voor de niet bestede middelen voor het Nationaal Programma Onderwijs over te hevelen naar 2023. De middelen moeten beschikbaar blijven voor het Nationaal Programma Onderwijs, omdat het een specifieke uitkering van het Rijk betreft (zie ook toelichting bij de baten).

